

N:o 191.

Af herr **J. Åkesson**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Att åstadkomma en allestädes jämnt och rättvist verkande beskattning är ett mål, som nog alla sträfvä till, fast det tydligtvis aldrig fullständigt kan uppnås; men emellertid är det lagstiftarnes skyldighet att, äfven om målet ej i sin helhet kan nås, dock städse söka undanröja allt, som på ett mera i ögonen fallande sätt är ägnadt att rubba förtroendet för, att den gällande skattelagstiftningen verkligen sträfvar åt detta mål.

En sak, som i hög grad är ägnad att rubba detta förtroende är den skillnad på grunderna för bestämmandet af taxeringsvärdet å jordbruksegendom och på grunderna för bestämmandet af taxeringsvärdet på s. k. annan fastighet, som förekommer i nu gällande instruktion för taxeringsmyndigheterna, och som har bibehållits oförändrad äfven i Kungl. Maj:ts nu föreliggande proposition n:o 47. I föreskrifterna om hvad som skall tagas till ledning för bestämmandet af värdet å jordbruksegendom, är nämligen ej nämndt ett ord om, att afseende skall fästas vid åbyggnaderna på sådan egendom, hvaremot, så snart det gäller allt slags annan fastighet, så föreskrifves det i punkt 5 af sagda instruktions första paragraf att brandförsäkringsvärdet å byggnaderna skall tagas till ledning för värdets åsättande, och jag har sett exempel på, att denna olikhet i grunderna för värdets bestämmande gifvit anledning till oegentligheter, som varit starkt i ögonen fallande.

Af tvenne bredvid hvarandra belägna fastigheter har jag sett den ena, som har en tomt af blott 5 å 6 ars rymd, behandlas såsom annan fastighet och med ledning af brandförsäkringsvärdet åsätts ett taxeringsvärde af 3,000 kronor, under det den andra fastigheten, som har en rymd af cirka 4 hektar prima åkerjord och åbyggnader, som blott för några år sedan uppfördes och då i uppförande kostade omkring 6,000 kronor, vid taxeringen behandlades såsom jordbruksegendom och åsattes ett taxeringsvärde af blott 4,800 kronor. Då åbyggnaderna å denna senare egendom ej användas för annat än jordbruksändamål, så ha taxeringsmyndigheterna naturligtvis ej kunnat handla på annat sätt, om de ej velat komma i strid med instruktionen, men jag hemställer, om det ej är förklarligt, att ägaren till den mindre af dessa fastigheter tror sig på goda grunder kunna påstå, att mannamån blifvit visad vid denna taxering.

Jag har vid ett annat tillfälle sett en ägare af ett gammalt boningshus på egen mindre tomt rifva detta och bygga sig ett nytt i dess ställe, blott afsedt att af honom själf bebos, och tämligen omedelbart därefter höjdes taxeringsvärdet på hans fastighet till brandförsäkringsbeloppet på hans nya hus, hvilket blef flera gånger så högt, som det taxeringsvärde, han förut haft. Vid samma tid, som han byggde sitt nya hus, byggde emellertid en landtbrukare i närheten en ny boningslänga å sin gård för en kostnad på omkring 10,000 kronor, men han fick ej fördenskull höjdt taxeringsvärdet å sin gård med ett enda öre.

Hvad hade nu här skett?

Båda dessa personer, husägaren och gårdsägaren, önskade bo bättre, än de förut bott, och båda gjorde kontanta uppoffringar för att nå detta mål, hvar efter sin råd och lägenhet, men härmed stannar likheten. Senare får ägaren till den lilla fastigheten vidkännas ytterligare uppoffringar i form af årliga höjda skatter till stat och kommun, hvilket däremot gårdsägaren slipper. Kan man synnerligt förvånas öfver, om äfven denne husägare tror sig ha skäl att tala om begånget mannamån. Att dylika ojämnheter på sitt sätt uppvägas af den högre bevillning — 6 öre af hvarje 100 kronors taxeringsvärde mot de andra fastigheternas 5 öre — som utgår af jordbruksegendomarna, ha husägarna ifråga svårt att fatta.

Jag skulle kunna anföra flera dylika exempel, men förmodar, att det af alla ändå inses, att fall sådana, som de jag här anfört, kunna förekomma både ofta och i hvilken del af vårt land som helst, och att de äro synnerligt ägnade att bland den mindre bemedlade delen af vårt folk rubba förtroendet för beskattningssystemets billighet och rättvisa, hvarför

jag anser det högst angeläget att införa ensartade beskattningsprinciper för såväl jordbruksegendom som för annan fastighet.

Om så sker, så blir naturligtvis följden den att, om än tvenne egendomar äro till areal och jordens beskaffenhet lika, men de äro olika väl bebyggda, så måste dock skillnad dem emellan göras på taxeringsvärdena just med hänsyn till åbyggnadernas sämre eller bättre beskaffenhet. Men, är det på boningshusen denna olikhet förefinnes, så ligger det ju ingen orättvisa i, att den landtbrukaren, som har dyrbarare boningshus, likaväl får betala något högre skatter, om han bor bättre, såväl som en husägare får vidkännas detta, om han bor i ett bättre och dyrare, än om han bor i ett sämre och billigare hus, och, om olikheten är å ekonomibyggnaderna, så är man väl berättigad att förutsätta, att dessa bättre ekonomibyggnader såsom förbättrade produktionsmedel skola bidra att skaffa sin ägare större inkomster och sålunda ge fullt skäl för en något större beskattning. Jag anser alltså rättvisan fordra denna olikhet i taxeringsvärdet mellan en väl och en dåligt bebyggd landbruksegendom.

Men skola samma grunder användas för taxeringen af jordbruksegendom, som nu äro föreskrifna för taxeringen af s. k. annan fastighet, så fordrar också rättvisan, att äfven bevillningen beräknas på samma sätt af jordbruksfastighet som af annan fastighet, ty det är ju påtagligt, att de nya grunderna för värdets beräkning komma att medföra en väsentlig förhöjning af taxeringsvärdena å jordbruksegendomarna.

På grund af hvad jag här anfört, får jag, på samma gång jag yrkar afslag å Kungl. Maj:ts proposition n:o 47 angående ny bevillningsförordning, härmed vördsammt anhålla, det Riksdagen behagade ingå till Kungl. Maj:t med skrifvelse om framläggandet af förslag till ny bevillningsförordning, i hvilken de grunder jag ofvan framhållit blifva tillämpade.

Stockholm den 27 februari 1907.

Jöns Åkesson.